

**ZARZĄDZENIE PORZĄDKOWE NR 1
DYREKTORA URZĘDU MORSKIEGO W SZCZECINIE**

z dnia 12 lipca 2019 r.

**w sprawie postępowania załóg jednostek pływających w przypadku wyłowienia lub wydobywania z morza
bojowych środków trujących (BŚT)**

Na podstawie art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2214; zm. z 2019 r. poz. 125 i poz. 730.) zarządza się, co następuje:

§ 1. W celu ochrony życia i zdrowia członków załóg jednostek pływających wprowadza się Instrukcję postępowania załóg jednostek pływających na wypadek wyłowienia lub wydobywania z morza bojowych środków trujących (BŚT), stanowiącą załącznik do zarządzenia.

§ 2. Instrukcja wymieniona w § 1 ma zastosowanie do wszystkich jednostek pływających z wyjątkiem jednostek pływających Marynarki Wojennej, Straży Granicznej i Policji.

§ 3. Kierownicy jednostek pływających zobowiązani są zapoznać załogę z Instrukcją, o której mowa w § 1 oraz są odpowiedzialni za jej stosowanie.

§ 4. Traci moc zarządzenie porządkowe Nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 21 marca 1997 r. w sprawie postępowania załóg statków morskich w przypadku wyłowienia lub wydobywania z morza bojowych środków chemicznych (Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego 1997 r. Nr 5, poz.34).

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 19 lipca 2019 r. i podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego

Dyrektor Urzędu Morskiego
w Szczecinie

Wojciech Zdanowicz

Instrukcja postępowania
załóg jednostek pływających na wypadek wyłowienia lub wydobycia z morza
bojowych środków trujących (BŚT)

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Na obszarach morskich oznaczonych na mapach nawigacyjnych jako miejsca zatopienia amunicji lub innych materiałów niebezpiecznych pochodzenia wojskowego oraz na trasach wiodących z głównych portów do miejsc ich zatopienia istnieje ryzyko wydobycia lub wyłowienia materiałów niebezpiecznych pochodzenia wojskowego.
2. Przypomina się o obowiązku przestrzegania zakazu prowadzenia połowów sprzętem dennym na obszarach morskich oznaczonych na mapach nawigacyjnych, jako miejsca zatopienia amunicji lub innych materiałów niebezpiecznych pochodzenia wojskowego.
3. W wodach Morza Bałtyckiego zatopiono kilka rodzajów bojowych środków trujących (m. in. adamsyt, arsen, clark 1, clark 2, fosgen, iperyt azotowy, iperyt siarkowy, tabun), lecz z uwagi na przeważającą ilość **iperytu siarkowego**, zagrożenie kontaktem dotyczy przede wszystkim tego BŚT.
4. Iperyty siarkowy, w postaci pierwotnej to oleista substancja o zapachu musztardowo – czosnkowym, zdolna przenikać przez skórę, gumę, nawet beton.
5. Opary wszystkich wymienionych BŚT wywołują podrażnienie śluzówek i oczu (łzawienie, bolesną reakcję na światło, kaszel, śluzotok z nosa, trudności oddechowe), natomiast intensywniejszy kontakt - nudności, wymioty, krwawe biegunki, gorączkę i śmierć. Kontakt skóry z iperytem siarkowym powoduje, **po 2-4 godzinach**, zaczerwienienia oraz bolesne pęcherze wypełnione płynem.
6. Z uwagi na korozyjne działanie wody morskiej, rośnie niebezpieczeństwo uwolnienia się niebezpiecznych substancji do toni wodnej i w dalszej kolejności przedostanie do strefy przybrzeżnej. Jest to związane z postępującym rozkładem ścian pojemników (cienkościenne bomby lotnicze, amunicja artyleryjska). W efekcie skorodowania metalowej obudowy, BŚT przybiera postać skryształizowanych brył w kolorze od żółtobrazowego, zielonkawego po czarny, mogących w wyglądzie przypominać bryłki bursztynu. Natomiast iperyt siarkowy przybiera postać podobną do brył gliny lub mydła, często zachowując kształt pojemnika.

7. Zagrożenie dodatkowo zwiększa fakt, iż w **środku bryły może znajdować się wciąż aktywne urządzenie wybuchowe**. Taktyka użycia BŚT zakładała rozerwanie pojemnika nad ziemią przez wybuch umieszczonego w środku ładunku, w celu spryskania środkiem bojowym powierzchni gruntu, sprzętu, budowli, roślin i ludzi.

II. SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKACH:

1. Stwierdzenia, że podczas wybierania sprzętu połowowego:
 - 1) w sieci znajdują się podejrzane przedmioty lub bryły substancji przypominającej glinę;
 - 2) sieć i ryby wydzielają nienaturalny zapach czosnku lub cebuli;
 - 3) występuje pieczenie oczu lub nienaturalne zaczerwienienia i swędzenia skóry**- należy przyjąć, że mogło dojść do skażenia bojowymi środkami trującymi.**

W takiej sytuacji bezwzględnie należy:

- 1) odciąć (o ile to możliwe) i zatopić narzędzie połowowe;
 - 2) zanotować dokładne współrzędne geograficzne pozycji jego usunięcia (zatopienia);
 - 3) oznakować (o ile to możliwe) miejsce zatopienia, najlepiej żółtą pławką;
 - 4) zgłosić zdarzenie do najbliższego punktu alarmowania - Kapitanatu Portu lub służby kontroli ruchu statków, podając:
 - a) współrzędne geograficzne,
 - b) czas zdarzenia,
 - c) krótki opis incydentu.
2. Wyłowienia lub wydobywania na pokład jednostki pływającej bojowych środków trujących i nieusunięcia ich z pokładu lub bezpośredniego z nimi kontaktu należy:
 - 1) ustawić i utrzymywać jednostkę względem wiatru, tak aby miejsca skażone znajdowały się po stronie zawietrznej;
 - 2) zamknąć okna i drzwi w sterówce i w innych pomieszczeniach;
 - 3) skierować jednostkę na redę najbliższego portu, powiadamiając najbliższy punkt alarmowania - Kapitanat lub Bosmanat Portu o szczegółach zdarzenia (UWAGA! - nie wchodzić do portu bez wyraźnego zezwolenia!);
 - 4) na redzie portu należy czekać na dalsze dyspozycje i pomoc;
 - 5) nie dotykać wydobytych nieznanymi przedmiotów i substancji, sprzętu połowowego oraz skażonych części statku;

- 6) odzież zewnętrzną członków załogi mających styczność z wyłowioną substancją należy natychmiast zdjąć, schować do worków foliowych i szczelnie zamknąć;
- 7) przed przybyciem wyspecjalizowanej jednostki wojskowej nie wolno wyładowywać ze statku żadnego ładunku, wynosić sprzętu ani rzeczy osobistych załogi i pasażerów.

III. PIERWSZA POMOC W PRZYPADKU SKAŻENIA BŚT

1. W przypadku bezpośredniego kontaktu z podejrzaną substancją należy przede wszystkim usunąć ją podręcznymi środkami (np. grzbietem noża lub innym twardym, lecz nieostrym przedmiotem oraz czystymi kawałkami tkaniny), zgarniając ostrożnie ze skóry jej grudki lub krople. Nie wcierać substancji w skórę i nie roznosić jej po pokładzie.
2. Miejsca skażone przemyć dużą ilością ciepłej wody ze środkiem myjącym (mydło, środki do mycia naczyń). Decydujące o powodzeniu w działaniu jest pierwsze 5 minut od momentu skażenia.
3. Wskazane jest użycie Indywidualnego Pakietu Likwidacji Skażeń (IPLS). Zaleca się wyposażenie jednostek pływających w pakiety IPLS (pakiety są dostępne w cywilnym handlu).
4. Nie przekłuwać powstających pęcherzy. Chronią one przed przenikaniem bojowych środków trujących w głąb ciała.
5. W przypadku podrażnienia oczu:
 - 1) przemyć dużą ilością słodkiej wody;
 - 2) przemywać od nasady nosa w kierunku zewnętrznych kącików oczu;
 - 3) nigdy nie trzeć oczu, nawet jeżeli pieką;
 - 4) nie używać żadnych środków farmaceutycznych i nie bandażować.
6. Umieścić poszkodowanych w pomieszczeniu lub bezpiecznym miejscu na pokładzie po stronie nawietrznej do czasu nadejścia pomocy medycznej.

IV. PUNKTY ALARMOWANIA

lp.	nazwa punktu alarmowania	kanal UKF	nr telefonu	inne sposoby kontaktowania
1	Kapitanat Portu Świnoujście	16; 12; 71	(+4891) 4403589 (+48 605) 686765	
2	Kapitanat Portu Dziwnów	16; 10	(+4891) 3813340	
3	SŁUPSK-RADIO	16; 12	(+4859) 144889	AM 2182 kHz

4	Kapitanat Portu Kołobrzeg	16; 12	(+4894) 3522703	
5	Kapitanat Portu Darłowo	16; 12	(+4894) 3406831	
6	Kapitanat Portu Ustka	16; 12	(+4859) 8144430	
7	Kapitanat Portu Łeba	16; 12	(+4859) 8661460	
8	Bosmanat Portu Władysławowo	10; 16; 71	(+4858) 6740486	
9	Bosmanat Portu Jastarnia	10; 16; 71	(+4858) 6752013, (+4858) 3553343	
10	Bosmanat Portu Hel	10; 16; 71	(+4858) 6750624, (+4858) 3553342	
11	Kapitanat Portu Gdynia	12; 16; 71	(+4858) 6274930, (+4858) 355 3631, 3646	
12	Kapitanat Portu Gdańsk	14; 16	(+4858) 3473870-71, (+4858) 3430710	
13	Służba dyżurna VTS	16; 71	(+4858) 3553610, (+48601) 991331	

V. MELDUNEK O WYŁOWIENIU BŚT

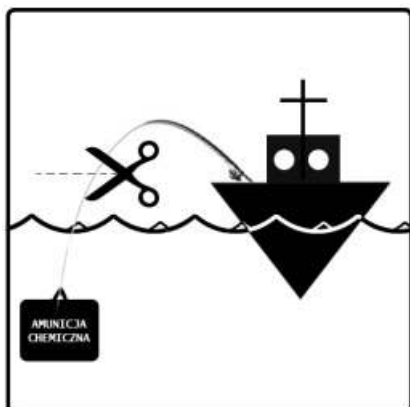
1. Po przybyciu do portu macierzystego lub do najbliższego portu, należy sporządzić pisemny meldunek, podając w nim:

- 1) współrzędne geograficzne i czas rozpoczęcia trałowania, w którym wyłowiono BŚT;
- 2) zmiany kursu i czas trałowania poszczególnymi kursami;
- 3) współrzędne geograficzne i czas rozpoczęcia wybierania sprzętu połowowego lub innego sprzętu, którym wyłowiono BŚT;
- 4) nazwiska tych członków załogi, którzy po wydobyciu BŚT znajdowali się na pokładzie;
- 5) dokładny opis wyłowionych przedmiotów lub substancji;
- 6) czynności jakie wykonano po stwierdzeniu, że wyłowiono niebezpieczne przedmioty lub substancje;
- 7) w przypadku usunięcia wydobytych materiałów niebezpiecznych, należy podać współrzędne geograficzne miejsca ich usunięcia i sposób ewentualnego oznakowania.

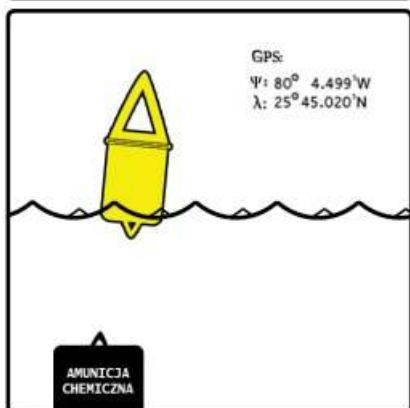
2. Meldunek należy przekazać do urzędu morskiego właściwego dla portu macierzystego jednostki pływającej oraz portu przybycia jednostki pływającej.

VI. GRAFICZNE PRZEDSTAWIENIE ZASAD POSTĘPOWANIA OKREŚLAJĄ PONIŻSZE PIKTOGRAMY:

1. Postępowanie w przypadku wyłowienia BŚT

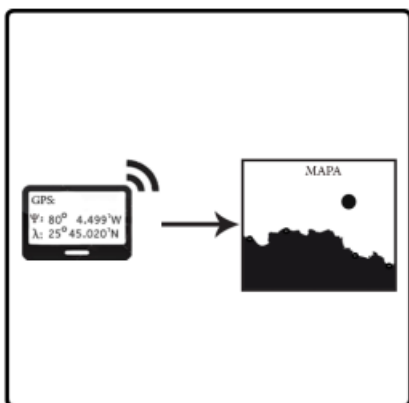
odciąć (o ile to możliwe) i zatopić narzędzie połowowe

oznakować (o ile to możliwe) miejsce zatopienia żółtą pławką

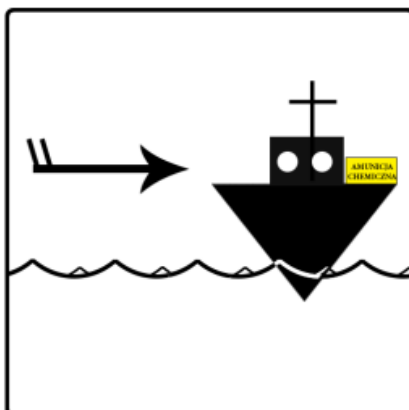
zgłosić zdarzenie do najbliższego punktu alarmowania - Kapitanatu Portu lub służby kontroli ruchu statków

w zgłoszeniu podać:

- współrzędne geograficzne,
- czas zdarzenia
- krótki opis incydentu

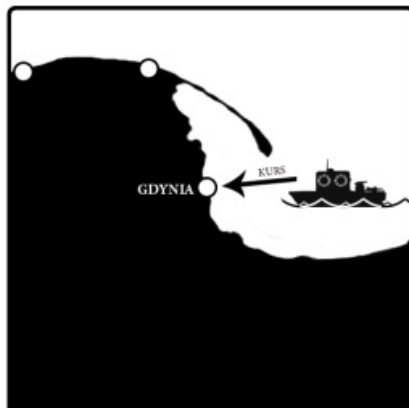
2. Postępowanie w przypadku wydobycia na pokład lub bezpośredniego kontaktu z BŚT

ustawić i utrzymywać jednostkę względem wiatru, tak aby miejsca skażone znajdowały się po stronie zawietrznej

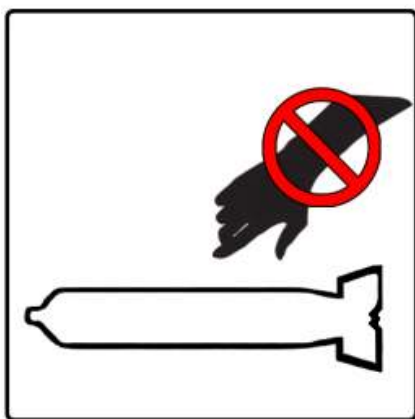

zamknąć okna i drzwi w sterówce i w innych pomieszczeniach

skierować jednostkę na redę najbliższego portu, powiadamiając najbliższy punkt alarmowania - Kapitanat lub Bosmanat Portu o szczegółach zdarzenia (UWAGA! - nie wchodzić do portu bez wyraźnego zezwolenia!)

na redzie portu należy czekać na dalsze dyspozycje i pomoc

nie dotykać wydobytych nieznanych przedmiotów i substancji, sprzętu połowowego oraz skażonych części statku

odzież zewnętrzną członków załogi mających styczność z wyłowioną substancją należy natychmiast zdjąć i schować do worków foliowych i szczelnie zamknąć